

Höle Hembyggsförening

ÅRSKRÖNIKA

1981

Höle Hembyggsförening

Personliga styrelsesuppleanter:

Karl-Erik Andersson	för	Gunnar Eriksson
Karin Davidsson	"	Vera Gustafsson
Anna-Lisa Drewinger	"	Christer Johansson
Isidor Jansson	"	Ingemar Carlsson
Gert Johansson	"	Sven-Olof Runnqvist
Olle Ohlsson	"	Ulla Hermansen
Georg Purkhold	"	Maj-Britt Ström
Harry Sandberg	"	Einar Eriksson

Revisorer

Revisorer har under verksamhetsåret varit Ingvar Jonsson och Inger Frisch, med suppleanterna Lars Eriksson och Otto Stafverfeldt.

Valnämnd

Valnämnden har haft följande sammansättning: Ragna Johansson / samman- kallande / Erik Lindqvist och Margit Jonsson. Suppleanter har varit Åke Lindahl, Gun Peterson och Gunvor Svensson.

Representanter

Enligt årsmötets beslut har under året Ingemar Carlsson, Ivar Högström, Christer Johansson och Maj-Britt Ström representerat föreningen vid kommun och länsmöten.

Medlemsavgifter

Årsmötet fastställde medlemsavgifterna för 1981 till: 30:- för familj, 20:- för enskild medlem och 10:- för enskild pensionär.

S A M M A N K O M S T E R

Den omfattande verksamhet som föreningen bedrivit under året har inneburit en mycket stor aktivitet från styrelsens sida. Under året har hållits 75 av styrelsen arrangerade sammankomster, fördelade enl. nedan:

Föreningsmöten och styrelsesammankomster	12 st.
Studiebesök vid Krigsarkivet Stockholm	1
Besök i Hölö av Nacka Hembygdsförening	1
Vårvandring utmed Stavfjärden "I Bronsålderns tidevarv"	1
Tullgarnsaktiviteter - 1981	3
"Logdans" vid Bökesta loge	1
Sammankomster för att förbereda och utarbeta utställningen "Hölö Forntid"	5
Cyckelutflykt "En mil bland Hölös fornminnen"	1
Svamppromenad med svampexpert, vid Näset och Malmen.	1
Utställningen "Hölö Forntid" föreningens temautställning för 1981. Visning för allmänheten och intresserade grupper.	10
Visning av utställningen för 5 klasser från Hölöskolan	3
Sammankomster i "Hembygdsdräktgruppen"	2
- " - "Fornminnesgruppen"	2
Studiecirkelsammankomster	32
Summa sammankomster 1981	75 st.

ARRANGEMANG

ÅRSMÖTE OCH ÅRSFEST

Utöver sedvanliga årsmötesförhandlingar beslutade årsmötet att föreningen skulle utöka föreningsfunktionärerna med en "Kanslissekreterare" för att klara de ökade administrativa arbetsuppgifterna som följer med kraftigt ökat medlemsantal samt förvaltning av erhållna donationer, gåvor, egna samlingar, arbetsmaterial m.m.

Efter årsmötet gavs en mycket uppskattad föreställning av dansgruppen "Farandole" från Stockholm. De visade danser från olika århundraden (14-1800) med tidsriktiga kläder från resp. århundrade, som de själva forskat fram och tillskapat.

Senare under kvällen serverades, enl. flerårig tradition, ärter med fläsk, hemkokta på gammalt vis av Gudrun Carlsson, Anna-Lisa Eriksson och Inga-Britt Högström, till detta bjöds varm punsch. Därefter blev det dans till den populära dansorkestern "Caj TOMBOS". Danslärarinnan Birgitta Öman arrangerade dans i grupper med festdeltagarna ett mycket uppskattat inslag. Föreningens populära lotterier innehöll i år bl.a. följande vinster: En hemvävd pläd från Hejsta vävstuga, 2 st. dukar, en vävd och en broderad, skänkta av Margareta och Lars Eriksson Hejsta, ett vackert skrin, snickerihantverk, matlotteri m.m.

VÄRVANDRING I BRONSÅLDERNS HÖLÖ

Årets vårvandring (den 2 maj) var lagd till områdena runt Tösta-Stav-Skälby-Åbykvarn, där det finnes rikligt med lämningar ifrån Hölös Bronsålderstid i form av "Kokstenshögar", "Gravrösen", "Skålgropslokaler" m.m. Vår specielle arkeologiske expert antikvarie Bengt Elfstrand från Riksantikvarieämbetet, vägledde deltagarna på ett medryckande och intressant sätt, så att Hölös Bronsålderstid stod levande för deltagande föreningsmedlemmar. Trots att det så här års i början av maj var både regnigt och kyligt, ställde hela 55 entusiaster upp och fick en vandring utefter Stavbofjärden med hänförande utsikt från Bronsåldersrösen vid Stav ut över fjärden och Ledarön - Mörkö.

TULLGARNSARRANGEMANG DEN 4 JULI

Det har varit tradition med dans på den kungl. bryggan vid Tullgarns slott ända fram till sista världskriget. Hölö Hembygdsförening har tagit upp denna tradition igen och arrangerade den 4 juli för 4:e gången en sådan dans.

Till Tullgarnsarrangemangen i år kom c:a 150 medlemmar, som fick uppleva en underbar danskväll vid en spegelblank Tullgarnsfjärd, blommande och grönskande slottspark samt sprittande dansmusik av "Trosabandet" på en lövsmyckad brygga. En oförglömlig sommarkväll i slottsmiljö.

Även i år ställde Tullgarns Vårdshus upp så att medlemmarna kunde äta supé på Vårdshuset, i parken eller i Hovstallet. Gunnar Eriksson samt Gudrun och Ingemar Carlsson ordnade lika traditionsenligt med björkar till bryggan och Harry Sandberg ordnade med belysningen.

FORNMINNESTUR PÅ CYKEL

För att göra en fornminnestur på annat sätt arrangerade Hembygdsföreningen en cykeltur till ett antal fornminnen den 1 juni. Det var närmare 50-talet medlemmar som på detta sätt fick beskåda kyrkoruinen, fornborgar, rösen m.m. under färdledning av Einar Eriksson. En enl. många deltagare mycket uppskattad och nyttig cykeltur.

STUDIEBESÖK AV GÄSTANDE HEMBYGDSFÖRENING

Hölö Hembygdsförening försöker på många sätt hålla igång ett givande och fruktbart samarbete med andra hembygdsföreningar och övriga föreningar där vi har intressegemenskap av olika slag. Under året har föreningen bl.a. arrangerat ett besök av Nacka Hembygdsförening, Christer Johansson och Einar Eriksson visade Hölöbygdens fornminnen för dem och besöket blev mycket uppskattat.

GAMLA BYGDETRADITIONER MED DANSGILLEN

För att erinra om de gamla traditionerna, på gårdarna, att arrangera dans vid olika tillfällen Skördedans, Slåttergillen, Bryggillen m.m. så ordnade Hembygdsföreningen med "Logdans" på Bökesta loge den 22 augusti. För att göra det riktigt festligt hade Gudrun och Ingemar Carlsson på Bökesta, som värdar, ordnat utsmyckning av logen med ett 70-tal björkar både inuti och utanför logen, samt med en effektiv belysning. Björkarna tillhandahölls av Gunnar Eriksson. För musiken svarade "Södertälje Svänggång" på ett medryckande sätt. Ivar Högström hade utarbetat en historisk sammanfattning över danstraditionernas seder och bruk förr i tiden. Detta material presenterades på pappskivor som var uppsatta på logväggen. Trots regnväder under eftermiddagen kom ett 80 tal medlemmar och fick uppleva den speciella atmosfär och dansglädje som en äkta logdans innebär. Det kan noteras att även Hölöområdets Kyrkoherde med fru deltog i dansglädjen.

SVAMP-PROMENAD

Söndagen den 20 sept. arrangerades en länge önskad "Svamppromenad". Vandrigen gick genom de vackra naturområdena runt Näset och Malmen nere vid Tullgarn. Deltagande föreningsmedlemmar fick en mycket intressant och sakkunnig information, om de svampar som hittades, av den kände svampexperten Carl Gustaf von Hofsten. Den allmänna meningen efter denna svamppromenad var att den borde upprepas årligen, eventuellt i kombination med teoretiska studier över våra svampar.

FÖRENINGENS TEMAUTSTÄLLNING 1981

Under 1981 liksom tidigare år har föreningen haft ett årstema för inriktningen på verksamheten. Under 1980 t.ex. var temat "Hölö gårdar och torps utvecklingshistoria". Under 1981 har temat varit "Hölö Forntidshistoria"

Forntiden inom ett område som Hölö, med en omfattande och rik historiebildning bevarad i sina marker, är ett intressant och spännande forskningsområde, som fordrar mycket arbete och intresse för att klarläggas. Hembygdsföreningen tillsatte av den anledningen redan 1977 en arbetsgrupp som skulle arbeta fram och sammanställa allt som var känt om Hölö forntid och Hölös fornminnen. Denna grupp som bestått av 5 st. specialintresserade medlemmar nämligen: Einar Eriksson, Jane Hellstedt, Christer Johansson och Gert Johansson har på ett föredömligt sätt inte enbart sammanställt vad som redan varit känt utan även själva forskat fram ett antal nya fornminnen både fasta fornlämningar och lösfynd. Årets utställning byggde på det material som arbetsgruppen fått fram, samt Ivar Högströms forskningsmaterial.

Utställningen

Utställningen utarbetades och sammanställdes av: Einar Eriksson, Ivar Högström, Christer Johansson och Gert Johansson.

Utställningen öppnades lördagen den 26 september utav föreningens ordf.

Temautställningen 1981 forts.

Efter öppnandet höll antikvarie Bengt Elfstrand från riksantikvarieämbetet ett orienterande och informerande anförande om Hölös forntidshistoria, som han väl känner till bl.a. genom att han varit ansvarig för Riksantikvarieämbetets utgrävningar genom Hölö de senaste åren, med anledning av E4:ans nya sträckning. Det 70-talet medlemmar som var närvarande öppningsdagen kunde bl.a. taga del av följande:

Kortfattad informationsskrift över Hölö forntid sammanställd av Einar Eriksson. En stor karta över Hölö området / 450x280 / visande Hölölandskapets utvecklingshistoria med samtliga fasta fornlämningar markerade och nummersatta så att besökarna kunde läsa Riksantikvarieämbetets not. om resp. fornlämning i en liggare vid kartan. Denna karta var sammanställd och utformad av Ivar Högström. Ett stort antal fasta fornlämningar presenterades med kartor och foton, som Christer Johansson framställt både vad det gäller fotografering och förstoringar. Ivar Högström hade sammanställt en fotodokumentation med förklarande text över Hölös samtliga 7 st. i dag kända "fornborgar". Gert Johansson hade sammanställt insamlade och lånade lösfynd som stenyxor, bronsåldersyxor m.m. Christer Johansson och Einar Eriksson hade sammanställt arbetsgruppens material i montrar och på skärmar. Besökarna kunde i montrar se samlingar av stenyxor, bronsåldersyxor m.m. på skärmar foton och textpresentationer över runstenar, gravar, rösen, kokstenshögar, skålgropslokaler m.m. Dessutom fanns på utställningen en presentation av fynden från utgrävningarna vid E4:ans nya sträckning, samt mycket mera.

Utställningen visades också för Hölöskolans elever och 5 olika klasser tog tillfället i akt, att närmare studera Hölö forntid under ledning av Ivar Högström.

Totalt har c:a 270 personer sett utställningen, trots att den var öppen för allmänheten enbart 3 dagar. Utöver dessa 3 dagar har specialvisningar för utomstående intresserade grupper arrangerats. Av sådana grupper kan nämnas Turinge Hembygdsförening, Järna Hembygdsförening, Vallentuna Hembygdsförening, Repr. från Kulturnämnden, Torekällberget, sammanslutningen Långhundraleden m. fl.

FORNMINNESINVENTERING

Arbetsgruppen för fornminnesinventering har under 1981 helt inriktat sina arbetsuppgifter på att samla in material till utställningen "Hölö Forntid" (se under denna). Utöver vad som nämnes där kan noteras att Einar Eriksson och Christer Johansson vid vägbygget för E4:an hämtat ett stycke "Glacial" lera c:a 10500 år gammal med tydliga årsränder, som bildats på havsbotten efter inlandsisens avsmältning. Leran kom fram i de djupa schaktsnitten vid Edeby. Vid Edeby tillvaratog de också marmorbitar som visar att Edeby-marmor när marmorbergen bildades varit så kraftigt upphettade att all fosil förintats och marmor blivit helt ren. Dessa minnen ifrån Hölös ursprung visades också på utställningen.

Christer Johansson var i oktober enl. framförda önskemål och informerade Stadsarkitektkontoret om Hölöområdets viktigaste fornminnen.

SAMARBETE HÖLÖSKOLAN - HEMBYGDSFÖRENINGEN

Föreningen har även under 1981 lagt ner stor möda på att öka samarbetet med Hölöskolan, samt på att öka kunskapen om och öka intresset för hembygden bland skolbarnen.

Som Hembygdsföreningens representant har Ivar Högström deltagit i två konferenser gällande samarbete Hembygdsrörelsen - Skolorna arrangerade av Länsskolnämnden och Stockholms läns Hembygdsförbund. Deltagare var ett stort antal representanter på alla nivåer från skolor och kommuner runt om i länet.

Den första konferensen den 6 mars i Nacka visade att skolans representanter

Samarbete Hölöskolan - Hembygdsföreningen forts.

visste mycket lite om Hembygdsrörelsens möjligheter att berika skolarbetet. Detta gällde såväl rektorer som lärare på alla nivåer.

Ivar Högström utformade av denna anledning en skrift " Hembygdsföreningarna en förbisedd utbildningsresurs i skolorna " Denna skrift användes som diskussionsunderlag vid nästa konferens den 22 april i Norrtälje och blev mycket uppskattad av både skol- och kommunfolk. Tyvärr deltog ingen repr. från Hölöskolan eller vårt rektorsområde. Hembygdsföreningen överlämnade därför ovannämnda skrivelse direkt till lärarna i Hölöskolan, för att uppmana till närmare diskussioner med Hembygdsföreningen.

Som nämndes ovan har Hölöskolans elever tagit del av föreningens utställning "Hölö Forntidshistoria" genom att 5 klasser 2 st. 4:or, 1 st. 5:a och 2 st. 6:or med sammanlagt 95 elever och 5 st. lärare, under en dag i olika omgångar fick information om Hölös Forntids historia så långt det var möjligt, på den knappa tid som var tilldelad en så omfattande utställning och ett så omfångsrikt ämne.

Föreningens vice ordf. Christer Johansson arrangerade i juni en utflykt till Ernesidans grottborg för en skolklass årskurs 4:a från Hölöskolan.

Ett ökat samarbete mellan Hembygdsföreningen och skolan borde vara en självklarhet eftersom det ger ungdomen ökade kunskaper, genom att de bättre kommer att förstå både den sociala och historiska utvecklingen, dessutom får de större trygghet och ökad trivsel genom ökad hemkänsla.

HEMBYGDSDRÄKT FÖR HÖLÖOMRÅDET

Arbetet med att skapa en hembygdsdräkt för Hölöområdet har under året fortskridit så långt att dräktens olika delar kunnat presenterats för styrelsen för godkännande, enl tidigare årsmötesbeslut.

Sömmerskan Monica Svensson som varit ledare för uppvävning och sömnad, knyppling m.m. har utformat ritningar och noggranna beskrivningar över dräktens alla detaljer.

Vid styrelsesammanträde den 13 okt. kunde styrelsen taga del av och godkänna följande:

Överdel

Överdelen skall vara vit och utföras av bomull eller linne med infälld mellanspets i ärmsömmarna, samt uddspets runt kragen. Manschetter och knappslå enl. förevisade prover.

Livkjol

Livkjolen skall vara utförd i rött hemvävt ylletyg (varp i bomull) samt liv i mörkgrönt ylletyg (grön varp med svart inslag) med broderier.

Förkläde

Förklädet skall vara utfört i grönt hemvävt ylletyg (varp i bomull). Bård nertill på förklädet och upptill på förklädets överdel, utförd med varp i samma gröna färg men med svart inslag (lika med livet på kjolen). Brodyr både på förklädets ljusare del och på bårderna.

Skärp

Till dräkten skall bäras ett skärp utfört i läder och snedskuret, 6 cm. brett, samt rödfärgat i samma röda färg som det röda i brodyrblommorna på livet.

Hembygdsdräkt för Hölöområdet forts.

Skor

Till dräkten skall bäras svarta skor med låg eller halvhög klack.

Strumpor

Till dräkten skall bäras mörkgröna strumpor av ylletyp.

Huvudbonad

Till dräkten skall bäras en huvudbonad. Hur den skall vara utformad skall de som nu arbetar med dräkten, försöka finna en trevlig lösning på och komma med förslag till styrelsen.

Smycke

Om det till dräkten skall bäras ett enhetligt smycke skall utredas vidare. Det tidigare föreslagna mycket vackra och säregna bronsåldersspännet från Hejsta bör kunna vara lämpligt om det går att få fram till rimlig kostnad.

KOPPARSLAGERI-VERKSTADEN VID HEJSTA

Som meddelades föregående år har Erik Lindqvist Hejsta till Torekällberget skänkt sin fars kopparslageriutrustning för att den skall kunna bli sakkunnigt upprustad och visad för allmänheten. Detta arbetsmaterial ingår nu, efter renovering av bl.a. bälgen, i Torekällbergets nya basutställning "Kopparslageriet" som öppnades för allmänheten den 4 okt.

Hölö Hembygdsförening har i en fotodokumentation, utförd av Ivar Högström, bevarat Kopparslageriverkstanen, liksom ett antal utförda arbeten i koppar från denna verkstad. Detta material finnes utställt på övervåningen i Kyrkskolan, som en permanent utställning tillsammans med utställningen över "Hejstasnickarna".

FÖRENINGSGRUPPEN FÖR UNGDOMSFRÅGOR I HÖLÖ

Hembygdsföreningen har tagit livlig del i arbetet att förbättra förhållandet för ungdomen i Hölö bl.a. genom aktivt arbete i "Föreningsgruppen", som har detta som målsättning.

Föreningens ordförande har varit en av de drivande krafterna bakom arbetet att åter få en biograf som visarnormal spelfilm i Hölö. Detta arbete har resulterat i att det den 18 okt. var premiär på filmvisning på nytt i Hölö. Nu visas film varje söndag för både ungdomar och vuxna, samt matinéer för mindre barn var 14:e dag.

Föreningsgruppen har bl.a. också arrangerat en bilorientering med frågor om Hölöbygdens historia, som gav ökat intresse för hembygden. Vidare har föreningsgruppen arrangerat "alternativt luciafirande", diskokvällar, tipspromenader, alternativ skolavslutningsfest m.m.

Gruppen har också arrangerat en diskussionskväll med Södertälje kommuns ansvariga tjänstemen och politiker om bostadsproblemen för ungdom och pensionärer i Hölö med Ivar Högström som diskussionsledare. Många ungdomar liksom lokalpolitiker ställde upp och deltog i diskussionen. Ansvariga politiker hävdade att det fanns kvalificerade planer på byggnation av hyreslägenheter för Hölö, som visade också diskuterade planområden. Däremot kunde ingen säga när byggnationen kunde komma igång. Diskussionen blev en mycket nyttig vitalisering av denna för Hölös ungdom livsviktiga fråga.

KONFERENSER OCH MÖTEN

Hölö Hembygdsförening har deltagit i en Länskonferens arrangerad av Stockholms läns regionala forskningsråd över ämnet "Den kommunala demokratis framväxt", med bl.a. Professor Mats Rehnberg och Länsantikvarie Bengt O.H. Johansson som konferensledare. I konferensen ingick också en genomgång av Institutet för Folklivsforskning, som Mats Rehnberg är chef för. Hembygdsföreningens representant var Ivar Högström.

Föreningen har också deltagit i en konferens över ämnet "Lokalhistorisk Forskning och lokala arkiv" arrangerad av Svenska Kommunförbundet och Stockholms läns Hembygdsförbund. Hembygdsföreningen representerades även här av sin ordf. Ivar Högström.

Hölö Hembygdsförening har också kallats till ett informationsmöte angående införandet av ett nytt fastighetsregister för Södertälje Kommun, arrangerat av Länsstyrelsens lantmäterienhet och Stadsingenjörskontoret i Södertälje. Hembygdsföreningen representerades av Ivar Högström och Gunnar Eriksson.

Huvudpunkterna i informationen var att:

1. Ett enhetligt fastighetsregister skall upprättas, jordregistret och stadsregistret sammanslås.
2. Kommunerna skall vara registreringsområden.
3. Traktnamnen skall vara unika.

Att kommunerna skall vara registreringsområde innebär att socknarna och sockennamnen försvinner i fastighetsregistret. Att traktnamnen skall vara unika innebär att gamla traktnamn kan försvinna om det finnes lika namn inom kommunen.

Hembygdsföreningen finner risk för en kulturhistorisk förlust om socken- enheterna plånas ut. Dessa har en 800-900 årig tradition med egna kultur- mönster från vilka allt vad vi i dag anser som normal samhällsservice vuxit fram.

Hölö Hembygdsförening har tagit initiativet till en samlad aktion från kommunens hembygdsföreningar för att försöka få socken- enheterna bevarade i någon form, liksom de gamla kulturnamnen, vilka är helt oersättliga ur lokalhistorisk synpunkt.

FÖRENINGSGÅRDEN WII-GAMMELGÅRD

Den arbetsgrupp som tillsattes 1979 av några hölöföreningar för att förhandla med kommunen och de olika föreningarna inom Hölö - Mörkö så att Wii-gammelgård kunde bli en föreningsgård, kan väl nu sägas ha slutfört sin uppgift genom att kommunen upplåtit gården till föreningslivet inom Hölöområdet. Gruppen har dock på ett förtjänstfullt sätt, under ledning av Harry Sandberg, fortsatt att förvalta gården i avvaktan på en mer permanent lösning på förvaltningen.

Hölöföreningarna diskuterar för närvarande hur föreningarnas gemensamma angelägenheter lämpligast skall kunna tillvaratagas. Hembygdsföreningen liksom Föreningsgruppen har föreslagit att en gemensam styrelse bildas av Hölöföreningarna, som tager huvudansvaret för både "Wii-gammelgård" och "Föreningsgruppen för ungdomsfrågor".

Under året har genom förmedling av Harry Sandberg utförts ett arbets- och markanvändnings-förslag över Wii-gammelgård av Trädgårdsarkitekt Kaj Wingborg. Ivar Högström som har lång arbetserfarenhet av arkitektritningar och byggplanering, har som påbyggnad till detta utfört ett förslag till byggnadsplanering och användningsförslag för den slutliga utformningen av området. Dessa diskussionsförslag bör kunna ligga till grund för de kommande förhandlingarna med kommunen, när ett etappvis färdigställande av föreningsgården skall diskuteras.

RADIOPROGRAM OM HÖLÖPROSTEN SCHARFF M.M.

Föreningens ordförande har av Radio Stockholm varit arrangerad för att medverka i serien "Alla tiders Stockholm". Ivar Högström deltog i avsnittet som behandlade 1700-talet med Rysshärjningarna i vår skärgård.

Inspelningen gjordes i Hölö kyrka framför Prosten Scharffs porträtt och den välkända trumman från Rysshärjningens år 1719. Här berättade Högström om Prosten Scharff och om hur Hölö, som enda socken i dessa kusttrakter, blev helt räddat ifrån ryssarnas förödande härjningar runt omkring Hölö. Sedan fortsatte inspelningarna vid Oaxen på Mörkö där Högström berättade om de minnen som finnes efter Ryssarnas ödeläggande härjningar runt ön, bl.a. kokgropar på Radön, ryska köket på Oaxen m.m.

Programmet sändes den 3 nov. och Ivar Högström har av Sveriges Radio erhållit en bandinspelning med programmet i sin helhet, som lämpligen kan användas i någon studiecirkel eller av skolan.

DOKUMENTATIONER

Fornminnen

Christer Johansson har under året i samband med insamlandet av material till utställningen "Hölö Forntid" gjort en omfattande fotodokumentation över ett stort antal fasta fornlämningar samt lösfynd.

Som nämndes under utställningen "Hölö Forntid" ovan har Högström gjort en fotodokumentation och en skriftlig analys över samtliga i dag registrerade fornborgar i Hölö /7st./ Därutöver några nyupptäckta borgliknande berg med stensamlingar, som kan vara fornborgar. Riksantikvarieämbetet skall granska dessa för ev. registrering.

Högström har också dokumenterat den gamla skogsvägen från Sofieberg fram förbi fornborgen där.

Gammal färja

Christer Johansson har gjort en dokumentation över den gamla färja, som Birgitta och Olle Öman på Ekö Mörkö innehar. Birgitta och Olle har velat skänka färjan till Hembygdsföreningen eftersom den har kulturhistoriskt värde. Hölö Hembygdsförening har i dag ingen möjlighet att på ett tillfredsställande sätt förvara och bevara ett så stort föremål, varför föreningen varit nödsakad att tacka nej.

Åbykvarns kvarn

Den gamla kvarnen vid Åbykvarn, känd sedan 1600-talet och i bruk som den sista kvarnen i Hölöområdet, har flera år varit hotad av rivning eftersom den börjar bli i behov av upprustning, vilket inte är ekonomiskt motiverat då kvarnen inte längre fyller någon funktion på gården enl. Clas Rundqvist. Kvarnen är nu riven, men innan detta skedde har Ivar Högström gjort en fotodokumentation av kvarnen och vattensystemet.

INFORMATION OM FÖRENINGENS VERKSAMHET

En omfattande information om föreningens verksamhet har förekommit i lokalpressen och lokalradion även under 1981. Hölö Hembygdsförenings verksamheter har blivit välkända inom kommunen och ett välkänt begrepp för både kommunens tjänstemän och politiker liksom för den lokala pressens och radions folk. Speciellt gäller detta föreningens stora satsning på en årlig "Temautställning".

För att medlemmarna skall få en så utförlig information som möjligt om föreningens arrangemang och verksamheter i övrigt utformas verksamhetsberättelsen till årsmötet såsom en "Årskrönika". Denna verksamhetsberättelse med revisionsberättelse och resultaträkning har sänts ut till samtliga medlemmar.

Information om föreningens verksamhet forts.

För att ge medlemmar och andra intresserade en löpande information om föreningens verksamhet har även under 1981 styrelseprotokoll och andra handlingar av allmänt intresse samlats i en pärm på Hölö-biblioteket.

STUDIECIRKLAR OCH KURSVERKSAMHETER

Föreningens ambitioner att sprida kulturella kunskaper och förströelse har även under 1981 kommit till uttryck i flera kurser och cirklar.

1. "Gammeldans"

De populära kurserna i gammeldans har fortsatt även under 1981, med Birgitta Öman som mycket uppskattad danslärarinna och Siv Tärnström som lika uppskattad musikanter.

2. "Folkdräktsömnad och vävning"

Arbetet med att skapa en hembygdsdräkt för Hölö-bygden fortsätter. Det är två arbetslag som under ledning av Monica Svenssons mycket kunniga och uppskattade ledning färdigställer de första dräkterna av den nyskapade Hölödräkten, byggd på Drottning Viktorias Tullgarnsdräkt.

3. "Fotokunskap"

Föreningens vice. ordförande Christer Johansson är en mycket kunnig och intresserad fotograf. Denna kunskap har han låtit även andra få del av genom att starta och leda en "Fotokurs". Kursen har arrangerats i samarbete med Fritidsförvaltningen.

DONATIONER OCH GÅVOR

Hölö Hembygdsförening har även under 1981 haft föremånen att få emottaga ett flertal värdefulla gåvor:

Donation

Ester Jacobsson nu 93 år och bosatt i Vagnhäråd, tidigare ägare till Helleby gård i Hölö, som hon ärvde efter sina föräldrar, har till Hembygdsföreningen donerat: en samling spetsprover c:a 100 st., en del släktfotografier, några böcker, div. kläder och tyger samt några husgeråd m.m. från Helleby.

Gåvor

Av Birgit och Tore Jansson Ene har föreningen fått en mycket märklig malstenshalva. Trots att stenen enbart är halv, liksom de flesta malstenar man har funnit, är den stor och dessutom är den skålad på båda sidor vilket är mycket ovanligt. Stenen är funnen vid Ene.

Av Birgitta och Gustav Jansson Stora Åby har föreningen fått 2 st. tabletter, handarbeten som skänkts till föreningens lotteri.

Av Margareta och Lars Eriksson har föreningen till lotterivinster fått emottaga 2 st. dukar, en vävd och en broderad.

Av Maj-Britt och Olle Ström har föreningen erhållit 7 st. fotorullar HP5-36, till föreningens fortsatta dokumentationsverksamhet.

Från Länsstyrelsen (Länsantikvarieavd.) har föreningen erhållit kopior av konceptbladen från den sista inventeringen av fornlämnningar i Hölö.

Lån till utställningen

Även till årets utställning "Hölö Forntid" har föreningen fått påtagliga bevis på medlemmarnas stora intresse. Medlemmarna har lånat ut stenyxor, malstenar, bronsåldersyxor m.m. Föreningen har också ifrån Torekällbergets museum fått låna både utställningsföremål och utställningsskärmar.

Hembygdsföreningen framför ett hjärtligt tack för dessa donationer, gåvor och lån, som har givit föreningen betydligt större möjlighet till en framgångsrik verksamhet och till bevarandet av Hölö-bygdens kulturtraditioner.

EKONOMI

Den mycket omfattande forsknings- och dokumentationsverksamheten liksom föreningens omfattande medlemsaktiviteter har medfört ökade kostnader under året. Föreningens kassör Ingemar Carlsson har dock lotsat fram verksamheten så att även 1981 kunnat genomföras med god ekonomisk balans, trots att omsättningen ökat ifrån 18.814:- 1980 till 24.224:- 1981.

För 1981 års verksamhet har föreningen erhållit ett anslag på 8.500:- från Kulturnämnden. Kulturnämnden har dessutom betalat hyran för Kyrkskolans lokaler så att Hembygdsföreningen kunnat disponera över dessa under månaderna sept.- maj. Under månaderna juni - aug. disponeras skolans lokaler av Socialnämnden för dag-kollonier.

Kulturnämndens bidrag täcker enbart en tredjedel av föreningens totala kostnader för verksamheten under 1981. Resterande kostnader har täckts genom medlemsavgifter, inkomster i samband med olika arrangemang, samt med överskott från 1980 års verksamhet. Denna finansiering har blivit möjlig genom det stora intresse som föreningens medlemmar visat för verksamheten under året och genom de gåvor som föreningen fått till bl.a. lotterier m.m.

ADMINISTRATION

Föreningens administrativa verksamhet ökar för varje år. De nya postförsändelse bestämmelserna t.ex. har inneburit krav på anskaffande av kuvert med föreningens namn m.m.

Utöver administrationen av den löpande verksamheten har föreningen att förvalta: De två stora donationerna "Hejstasnickarna" och "Sunds-donationen" samt donationer ifrån Skilleby, Bökesta och Helleby liksom ett stort antal enskilda gåvor. Därtill kommer fotosamlingar med c:a 700 foton, DIA-bilder c:a 450 st., handlingar bestående av c:a 1000 enheter, kassetband med värdefulla inspelningar om Hölö historia. Arbetsmaterial som projektorer, bandspelare, kamera, kartor o.dyl., samt inventarier som möbler, husgeråd m.m.

Förvaltningen av allt detta försvåras av att föreningen inte har några egna lokaler där materialet kunde ordnas mer permanent.

Styrelsens sekreterare Maj-Britt Ström och kanslissekreterare Gudrun Carlsson har tillsammans på ett mycket förtjänstfullt sätt klarat av de ofta besvärliga administrativa uppgifterna.

SLUTORD

Hölö Hembygdsförening har enligt gällande stadgar till ändamål: "ATT INOM KOMMUNEN SLÅ VAKT OM BYGDENS KULTURARV OCH DÄRVID BIDRAGA TILL ATT ALLA INVÅNARE GES HEMKÄNSLA I ORTEN". Styrelsen har med allvar gått in för att nå upp till detta mål. Styrelsen arbetar också på att Hembygdsföreningen inte enbart skall vara en förening för hela hembygden till namnet, utan även till sin verksamhet. Detta innebär en bred verksamhet som når alla och där alla kan finna intresse och verksamhetslust.

Det råder i Hölö ett mycket starkt stöd för de kulturaktiviteter som Hembygdsföreningen företräder. Vi vill här framföra ett varmt tack för detta stöd. Medlemmarnas stora intresse och starka stöd gör arbetet med föreningen meningsfullt och inspirerande för oss i styrelsen.

Hölö den 1 februari 1982

Ivar Högström

Maj-Britt Ström

Christer Johansson

Ingemar Carlsson

Einar Eriksson

Gunnar Eriksson

Vera Gustafsson

Ulla Hermansen

Sven-Olof Runnqvist

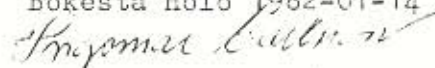
HÖLÖ HEMBYGGDSFÖRENING

Räkenskapsutdrag för 1 januari - 31 december 1981

<u>Balansräkning</u>	1/1 1981	31/12 1981
<u>Tillgångar:</u>		
Kassa	267:96	354:11
Postgiro	380:95	2.391:85
PK Banken Girokapital	<u>8.160:75</u>	<u>832:10</u>
<u>Kronor</u>	<u>8.809:62</u>	<u>3.578:06</u>
<u>Skulder:</u>	<u>0:-</u>	<u>0:-</u>
 <u>Kapital:</u>		
Ingående Balans	8.809:62	
Årets underskott	<u>5.231:56</u>	
<u>Utgående Balans</u>	<u>3.578:06</u>	

<u>Resultaträkning:</u>	Kostnader	Intäkter	Netto
Medlemsavgifter	--	4.820:-	+4.820:-
Anslag, bidrag	--	8.500:-	+8.500:-
Styrelse- och fören.möten	8.440:15	4.186:-	-4.254:15
Administrativ verksamhet	5.371:45	--	-5.371:45
Medlemsinformation	541:80	--	- 541:80
Medlemsaktiviteter	5.341:80	275:-	-5.066:80
Utredningar och forskning	1.250:65	65:10	-1.185:55
Foto och inspelningar	1.785:45	--	-1.785:45
Diverse kostnader			
Specifikation:			
Kassaskrin	133:-		
Medlemsavgifter	160:-		
Brevväg	45:95		
Städning	360:-		
Lampor	146:25		
Häftpistol	69:90		
Försäkring 1982	403:-		
Kurs	175:-		
	1.493:10	--	
Ränteinkomster	--	1.146:74	- 346:36
Årets underskott	<u>24.224:40</u>	<u>5.231:56</u>	
		24.224:40	

Bökesta Hölö 1982-01-14

Ingemar Carlsson/kassör

REVISIONSBERÄTTELSE

Undertecknade som valts till ordinarie revisorer i Hölö Hembygdsförening får härmed avge följande berättelse av föreningens förvaltning tiden 1/1 - 31/12 1981.

Till fullgörande av vårt uppdrag har vi genomgått föreningens kassabok, granskat inbetalningar och utbetalningar, kontrollerat föreningens postgiron samt tagit del av protokoll och brev.

Föreningens behållning per 31/12 1981 kr. 3.578:06.

Den av oss företagna revisionen har inte givit anledning till anmärkning, varför vi tillstyrker att full ansvarsfrihet beviljas styrelsen.

Hölö den 19 januari 1982.

.....
Ingvar Jonsson

.....
Inger Frisch

BUDGET OCH VERKSAMHETSFÖRSLAG FÖR VERKSAMHETEN 1982

BERÄKNADE
KOSTNADER

PROGRAM FÖR MEDLEMSAKTIVITETER

9.500:-

1. Arrangemang i samband med årsmötet	2.000:-
VERKSAMHETSÅRETS TEMA BLIR " HÖLÖ KYRKO HISTORIA "	
2. Vårvandring i maj under mottot:
" I Hölö kyrkornas historiska spår "	500:-
3. Eventuellt något arrangemang under juni-juli
med kyrklig anknytning.	500:-
4. I juli planeras en " TULLGARNSDAG " där vi hoppas
kunna presentera Hölö-bygdens nya hembygdsdräkt,
samt naturligtvis den traditionella "bryggdansen"
på Tullgarns brygga.	2.000:-
5. Under augusti planeras ett återuppväckande av de
gamla skördefesterna, genom arrangemang av "Logdans"
på Bökesta loge.	500:-
6. Under september planerar vi arrangemang av olika slag
samt en intressant "Temautställning" runt årets tema
"Hölö kyrkohistoria". Då kommer också hembygdsföreningen
att ge ut Ivar Högströms skrift "Prosten Paulus Johannis
Scharff och Rysshärjningarna"	3.000:-
7. Under september planeras också en "Svamputflykt"
under ledning av en svampexpert, om tiden räcker
till.	500:-
8. Under oktober - november planeras "Öppet hus kvällar"
för allmän diskussion runt kulturaktiviteter inom Hölö-
området och för sanvaro i hembygdens tecken.	500:-

Studiecirkelverksamheten samt kursverksamheten beräknas
fortsätta med: Danskurser, Hembygdsdräktssömnad och kom-
position, Hembygdshistoria och Fotokurs.

--- o ---

STYRELSE OCH FÖRENINGSMÖTEN

3.000

Årsmöte och andra föreningsmöten
Styrelsesammanträden
Kostnader för speciella styrelseuppdrag
resor, traktamenten m.m.

KONFERENSER OCH KURSER

2.000:-

Konferenser, kurser, möten,
föredrag m.m. på annan ort.

ADMINISTRATIV VERKSAMHET

4.000:-

Utskrift och kopiering av dagordningar, protokoll,
korrespondens m.m.
Verksamhetsberättelse, budget, verksamhetsprogram,
revisionsberättelse, utskrift och upptryckning.
(sändes ut till alla medlemmar)

S:a 18.500:-

BUDGET OCH VERKSAMHET 1982 forts.

BERÄKNADE
KOSTNADER

Transp. 18.500:-

Administrativ verksamhet forts."KANSLISEKRETERARE"

Medlemskartotek och medlemslistor, Kartotek över samlingar och donationer, inventeringslistor.
Portokostnader c:a 2.000:-

MEDLEMSINFORMATION (500 medlemmar)

1.000:-

Upptryckning och utsändande av informationsblad.
Upptryckning av föreningshandlingar för informationspärm på Hölö biblioteket.
Framställning och tryckning av kallelser till föreningsmedlemmarna om olika föreningsaktiviteter.

FORSKNING OCH UTREDNING

3.000:-

Forskning i Hölö kyrkors och prästers historia och betydelse för Hölö-bygden, inför temaåret " Hölö kyrkohistoria "

1.000:-

" Fornminnesgruppen " fortsätter sitt arbete med registrering och dokumentation av Hölö områdets fornlämningar.

500:-

" Hembygdsdräktsgruppen " fortsätter sitt arbete med " Hölö bygdedräkt " nu med mönster, beskrivningar och tillbehör.

1.500:-

FOTO - INTERVJUER - BYGDESPEL M.M.

2.000:-

Inspelningar av bygdehistoriskt värdefulla berättelser om livet inom Hölö och Mörkö.
Intervjuer och bandinspelningar med äldre ortsbor, som kan berätta om Hölö och Mörkö i äldre tider.

1.000:-

Aktiviteter för att möjliggöra uppförande av "Bygdespel" från Hölöområdet.

250:-

Framställande av DIA-bilder från historiska handlingar, föremål, fasta forn- och andra kulturminnen, informationsbilder från hembygden m.m.

750:-

" ÅRSSKRIFT " OCH UTSTÄLLNINGSMATERIAL

5.000:-

Framställningskostnad och tryckkostnad för "Årsskrift" och utställningsmaterial.

S:a 29.500:-

Skriften och utställningsmaterialet skall i likhet med tidigare år berätta ett stycke ur Hölö historia.

1976 utgavs " HÖLÖPASSET MED ÅBY BRUNN "
1977 " " DET ÄLDRE TULLGARN I HÖLÖ HISTORIA "
1978 " " KYRKSKOLAN 100 ÅR - ELLER EN SOCKENSKOLAS HISTORIA "

/ I.Högström/

-- " --

-- " --

1979 Framställdes en omfattande dokumentation över "LEDARÖN" bl.a. 160 st. DIA-bilder, foton m.m.

-- " --

1980 Framställdes ett omfattande utställningsmaterial över "HÖLÖLANDSKAPETS UTVECKLINGSHISTORIA" OCH "GÅRDARNAS HISTORIA"

-- " --

1981 Framställdes ett omfattande utställningsmaterial över " HÖLÖBYGDENS FORNTIDSHISTORIA "

/E.Eriksson, Högström
och C.Johansson/

BUDGET OCH VERKSAMHET 1982 forts.

BERÄKNADE
KOSTNADERÅrsskrift och utställningsmat. forts.

Transp. 29.500:-

1982 Beräknas årsskrift och utställningsmaterial
tagas fram på årets tema "Hölö kyrkohistoria"ÖVRIGA AKTIVITETER OCH KOSTNADER

5.700:-

Skötsel av föreningens verksamhetslokaler 500:-

Medel för inköp av historiskt värdefulla handlingar, bruksföremål, m.m. sådant vid bodelningar och auktioner inom Hölöområdet. 2.000:-

Dokumentation, märkning, katalogisering av alla enskilda gåvor, donationer m.m., som föreningen fått emottaga. / Donationen över "Hejstasnickarna" arbetsmaterial m.m. ifrån en hel bysnickare-epok, donationen ifrån Sunds gård, äldre jordbruksredskap, verktyg samt bruksföremål av olika slag. 2.000:-

Årsavgifter: Riksförbundet för Hembygdsvärd
Stockholms läns Hembygdsförbund
Ortsnamnsarkivet i Uppsala
Södertälje Fritidsråd m.fl. 300:-

Försäkringar 400:-

Kostnader för utgifter och verksamheter som ännu ej kan överblickas. 500:-

Kostnader från verksamheten 1981 som ännu ej debiterats föreningen beräknas till 500:-

Summa beräknade kostnader för verksamheten 1982 35.700:-

Beräknade intäkter för medlemsavgifter under 1982 ./ 4.800:-

Kassabehållning från 1981 års verksamhet (der 31/12-81) ./ 3.500:-

Resterande kostnader som beräknas täckas med kommunala verksamhetsbidrag från Kulturnämnden 27.400:-

Förutsättningen för att Hölö Hembygdsförening skall kunna genomföra ovan planerat verksamhetsprogram under 1982 är således att föreningen beviljas ett kommunalt anslag på 27.400:-

HÖLÖ HEMBYGDSFÖRENING
S T Y R E L S E NIVAR HÖGSTRÖM

ORDFÖRANDE